

Vetenskap & Allmänhet

Lena Söderström
2018-05-11

Forskar Grand Prix – varför vara med?

”Efter vinsten överraskades jag av det stora intresset för min vetenskapliga gärning – dels från media och allmänheten, men kanske framför allt från yrkeskåren.”

Michael Braian – vinnare av Forskar Grand Prix 2014

Genom att ställa upp i Forskar Grand Prix får du råd om och hjälp att ta fram en kortpresentation om din forskning på max fyra minuter. Denna har du sedan användning för i många olika sammanhang utanför tävlingen. Som forskare behöver du kunna kommunicera med många olika målgrupper du möter under din karriär: finansärer, företagare, skolelever, politiker, journalister och – inte minst – andra forskare. Att kunna förklara sin forskning på ett enkelt och lättförståeligt sätt ökar dina chanser till dialog med de olika målgrupperna. Målet är att de ska kunna ställa frågor efter att du väckt deras intresse. Då öppnar du upp för ett samtal där du kan bygga på med alltmer komplexitet utifrån deras intressen. På så sätt får du mer återkoppling på din forskning, du möter nya frågor du kanske inte tänkt på tidigare, du tvingas tänka efter vad kärnan i forskningen är – vilket sammantaget leder till ökad kvalitet på din forskning!

Hur gör man sin presentation?

”Det är bra att visa upp olika föremål, som olika typer av material som jag har kunnat skapa med hjälp av min forskning. Då ser publiken hur de ser ut på riktigt och det blir mer än bara en idé.”

Sunil Kumar Ramamoorthy – vinnare av Forskar Grand Prix 2015

Hur mycket kan man berätta om sin forskning på fyra minuter? Blir det inte väldigt förenklat? Det handlar inte om att förenkla utan att berätta så effektivt som möjligt. Målet är nämligen att din publik ska vilja ställa frågor efter att du väckt deras intresse – inte att de ska kunna allt om din forskning!

Du måste utforma presentationen på egen hand. Du kommer att få hjälp och återkoppling av professionella coacher – kommunikatörer, skådespelare, retorikexperter – men du själv måste äga och stå för materialet. Räkna med att du måste lägga ner en hel del tid på din presentation. Det tar mycket längre tid att förbereda något kort än att förbereda en timmes föreläsning.

Tidtagningen i tävlingen kommer att vara mycket noggrann och du behöver därför öva dig på hålla tiden. Skriv ett manus (obs! talspråk!) och håll dig till det. Det betyder inte att du ska läsa innantill, men det blir mycket lättare att ändra i presentationen om du har full koll på när du säger vad. Det är även bra om du övar din presentation så mycket som möjligt inför personer som inte är dina forskarkollegor. Be dem återberätta din presentation. Då får du en bra återkoppling på hur mycket de har förstått.

Det finns många sätt att utforma en bra presentation. Några grundläggande frågor man kan arbeta från är:

- Vad är det viktigaste som jag vill att publiken ska komma ihåg om min forskning?
- Vilket problem försöker min forskning att lösa?
- Vilka påverkas av min forskning?

Målgrupp

Som mottagare kan man föreställa sig en gymnasieelev, 17 år gammal. Det brukar innebära att man lägger sig på en nivå som de flesta i publiken kan förstå och ta till sig.

Innehåll

När det gäller upplägget av presentationen är det viktigt att inledningsvis fånga publikens uppmärksamhet. Det gäller att hitta något som alla kan relatera till, en bra fråga, en fras som får publiken att hoppa till eller ett ord som väcker nyfikenhet. Inledningar som ”Har ni tänkt på...?”, ”Har ni undrat varför...?” kan ge uppslag. Du

bör sedan hinna berätta vad du forskar om, *resultat*, *problem- och frågeställning* samt *metodik* (ungefär i den ordningen!)

Utformning

- Prata hellre i ”*jag*”-perspektiv hellre än ”*vi*”, ”*min forskargrupp*”, osv. Publiken är intresserad av dig och vad DU har gjort. Möjligen kan man säga; ”*jag och mina kollegor*”, eller dylikt.
- Rensa bort facktermerna! Ofta finns andra ord eller omskrivningar att använda för att förklara vad du gör. EN fackterm kan möjligen hinna förklaras om det är nödvändigt för att förstå forskningen.
- Använd gärna liknelser och anekdoter, och sätt in forskningen i ett sammanhang.

Framförande

Våga vara personlig! Har du särskilda talanger, något speciellt intresse eller en hobby som kan vara till nytta i presentationen? Kan du utnyttja klädsel, speciella attribut eller dylikt? Publiken vill se din personlighet komma fram i presentationen.

Övrigt att tänka på och ta upp

- Om bilder används, är det lämpligt att ha så få som möjligt – och lite text. Använd hellre bra fotografier eller teckningar som illustrerar och väcker associationer än text. Tänk på att alla bilder som används måste vara upphovsrättsfria.
- Testa gärna presentationen på kollegor från andra forskningsområden, vänner och familj för att få feedback. På så sätt blir det tydligare för dig vad som fungerar och inte. Ju fler gånger du övar presentationen, desto bättre blir den.
- Ibland kan forskningen innehålla känsliga ämnen och ord. Det är svårt att ge generella råd men undvik särskilt värdeladdade ord.

Länkar för inspiration

<http://forskargrandprix.se>, för information om tävlingen och information om tidigare presentationer

<http://urplay.se>, sök på ”forskar grand prix” för att se förra årets finalpresentationer

<http://www.ted.com>, klicka på ”most viewed”.

<http://vimeo.com>, <http://youtube.com>, sök på ”forsker grand prix”

Bli ännu bättre på att presentera din forskning. Här förklarar Vetenskapsrådets generaldirektör, Forskning & Framstegs chefredaktör samt forskare från Karolinska institutet varför just DU ska vara med:
<https://youtu.be/c3-AGqJT3YE>

